

मंगला गाउँपालिकाको गाउँसभामा
उपाध्यक्ष श्री सिर्जना के.सी ज्यू द्वारा
प्रस्तुत गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०७८/२०७९ को
मंगला गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रम

सभामा पेश भएको मिति :- २०७८/०३/१०

सभावाट पारित भएको मिति :- २०७८/०३/...

मंगला गाउँपालिका

बाबियाचौर, म्याग्दी

१० असार, २०७८

मंगला गाउँपालिकाको तर्फबाट एघारौँ गाउँसभामा पेश गरिएको बजेट तथा कार्यक्रम

गाउँपालिकाको तर्फबाट गाउँसभामा गाउँ सभाको उपाध्यक्ष तथा बजेट तर्जुमा समितिका संयोजक श्री सिर्जना के.सी.ज्यू वाट प्रस्तुत गरिएको आ.ब. २०७८/७९ को प्रस्तावित बजेट तथा कार्यक्रम

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं सम्मानित गाउँ सभाका सदस्य ज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, लगायत सम्पूर्णलाई मंगला गाउँपालिकाको एघारौँ गाउँ सभामा बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत समाहरोहमा गाउँपालिकाको बजेट तर्जुमा समितिको संयोजकको तर्फबाट हार्दिक स्वागत गर्न चाहान्छु । विश्वमा फैलिरहेको कोभिड १९को यो महामारीले अर्थतन्त्रलाई शिथिल बनाएको छ । यस वाट नेपाल को आर्थिक वृद्धि दर ज्यादै न्युन रहेको सम्मानित सभालाई अवगतनै छ । यस्तो विषम परिस्थितिमा समेत यस मंगला गाउँपालिकाको विकास निर्माणको कामले पूर्णता पाएकोमा यसमा प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग र समन्वयन गर्नु हुने सबैलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु । कोभिड-१९ को नियन्त्रण संक्रमणको न्युनिकरण व्यवस्थापन जस्ता चुनौतिलाई समेत मध्यनजर गरी शिथिल अर्थतन्त्रलाई प्रगतिशिल बनाउनको लागि सिमीत स्रोत र साधनलाई अधिकतम प्रयोग गरी बजेट निर्माण गर्ने ऐतिहासिक यो अवसर जनमत मार्फत मलाई प्राप्त भएकोमा म आफुलाई अत्यन्तै भाग्यमानी ठानेको छु ।

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

विश्वमा फैलिरहेको कोभिड-१९ नयाँ भेरियन्टको महामारीबाट नेपाल पनि अछुतो रहन सकेन यस संकटको घडीमा कोभिड-१९ को नियन्त्रण संक्रमणको न्युनिकरण व्यवस्थापनमा हामी सबै एक भएर लाग्ने छौं भन्ने प्रण गर्दछु । सिमीत स्रोत र साधनलाई अधिकतम प्रयोगबाट समृद्ध, समुन्नत र शान्त गाउँपालिका बनाउन सबै आधारभूत समस्याहरूको एकीकृत रूपमा व्यवस्थापन गरीने छ । भौगोलिक, प्राकृतिक, ऐतिहासिक, साँस्कृतिक एवं पर्यटकीय महत्वका दृष्टिले अत्यन्त प्रवल सम्भावना भएको गाउँपालिका भएर पनि भौगोलिक विकटता प्राकृतिक एवं पर्यटकीय महत्वका दृष्टिले विभिन्न चुनौती विद्यमान हुँदाहुँदै पनि यस मंगला गाउँपालिकामा विकासका लागि हामी सामु आएका चुनौतीहरूलाई अवसरको रूपमा बदल्ने प्रयासमा हामी सबै एक भएर लागी रहेकाछौं । विकासको क्रममा पछाडी परेका वर्ग तथा समुदायलाई विकासको मुल प्रवाहमा ल्याउन, उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी

अभिवृद्धि गरी आर्थिक गतिविधिहरूको माध्यम द्वारा रोजगारी विस्तार गर्न, कृषि क्षेत्रको व्यवसायिकीकरण र आधुनिकीकरण गर्न, सुशासन प्रवर्द्धन गरी सेवा प्रवाहमा प्रभावकारीता कायम गर्न, कृषिबाट प्रयास लाभ लिई सबै क्षेत्रसम्म पुर्याउन, वनजंगलको सरक्षण गर्दै वातावरणीय सन्तलुनलाई कायम राख्न, भौतिक पूर्वाधारको विकासमा लगानी वृद्धि गर्न तथा सामाजिक विकासलाई संस्थागत गरी अपेक्षित विकासका प्रतिफल हासिल गर्न एवं आन्तरिक आयका दायरालाई फराकिलो बनाउन र आन्तरिक ब्यवस्थापनलाई सुशासन मैत्री बनाई संस्थागत सुदृढीकरण गर्न तथा संविधानको अनुसुची ८ मा भए वमोजिमको कानून निर्माण तथा कार्यन्वयन गरि आत्मनिर्भर उन्मुख हुनुपर्ने समग्र चुनौतीहरू हामी सामु रहेका छन् ।

स्थानीय तहहरूको विकासको माध्यमद्वारा अपेक्षित उद्देश्यहरू हासिल गर्न जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरूको कुशल नेतृत्व अति नै आवश्यक भए वमोजिम नेपालको संविधान २०७२ ले स्थानीय सरकारको परिकल्पना गरे अनुसार २०७४ वैशाख ३१ गते आम निर्वाचन सम्पन्न भई जनताको मतले हामी निर्वाचित भइ यस गाउँपालिकाको नेतृत्व सम्हालेको चौथो आर्थिक वर्ष पार गरि पाँचौ आर्थिक वर्षमा प्रवेश गरेको कुरा यस गरिमामय सभा समक्ष अवगत गराउन चाहन्छु । गाउँपालिकाको विकास तथा स्थानीय तहको सञ्चालनमा रचनात्मक एवं सिर्जनात्मक सहयोगका लागि म सबै प्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दै आगामी दिनमा समेत हामी जनप्रतिनिधी लाई यस्तै सहयोगको निरन्तरताको अपेक्षा गर्दछु । साथै हामी जननिर्वाचित सबै सदस्यहरू फाटेर होइन जुटेर बहुमतिय मात्र नभई सहमतिय अभ्यासबाट एक भई अगाडि बढनु पर्छ, र बढ्ने छौं भन्ने सम्मानित सभा समक्ष प्रण गर्दछु ।

१. विश्वमा फैलिरहेको कोभिड १९को यो महामारीमा शिथिल अर्थतन्त्रलाई चलाएमान हुने गरी असिमीत स्रोत र साधनलाई अधिकतम प्रयोग गरी स्थानीय सरकारको तर्फबाट आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को बजेट यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त गौरवान्दीत भएको महशुस गरेको छु ।

२. मंगला गाउँपालिकाले आ.व. ०७८/०७९ मा गाउँपालिका भित्र उपलब्ध श्रोत, साधन र अवसरहरूको अधिकतम सदूपयोग गर्दै यस मंगला गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रमहरूको तर्जुमा तथा सफल कार्यान्वयनको दिशा तर्फ अग्रसर हुने प्रयास गरिएको छ । यसै सन्दर्भलाई आत्मसात गर्दै मंगला गाउँपालिकाको बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरूलाई निम्न अनुसार संक्षिप्तमा उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

(क) लक्ष्यः

विश्वमा फैलिरहेको कोभिड-१९ को यो महामारीमा प्राप्त सिमीत सोंत र साधनलाइ अधिकतम प्रयोग गरी आर्थिक-सामाजिक रूपान्तरण सहित स्थानीय पूँजिको विकास गर्दै सामाजिक न्याय, समानता र सामाजवादी अर्थतन्त्रको आधार खडा गर्ने अभियानमा पूर्णरूपमा समाहित हुँदै मंगला गाउँपालिकालाई कृषिमा आत्मनिर्भर, समृद्ध, समुन्नत र शान्त गाउँपालिका बनाउँन सबै आधारभूत समस्याहरुको एकीकृत रूपमा व्यवस्थापन गरीने छ ।

(ख) उद्देश्यहरुः

- गाउँपालिकामा स्वदेशमा तथा विदेशमा समेत रोजगारी गुमाएकाहरुलाइ स्थानीय स्तरमा नै रोजगारी उपलब्ध गराउनको लागी एक वडा एक कृषि /पशु सेवा पकेट क्षेत्र घोषणा गरि कृषिमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका बनाउँने उदेश्य लिएको छ ।
- विश्वमा फैलिरहेको कोभिड १९ को यो महामारीवाट नेपाल पनि अछुतो रहन सकेन यस सकटको घडीमा कोभिड १९ को नियन्त्रण संक्रमणको न्युनिकरण व्यवस्थापनमा मंगला गाउँपालिकामा मानविय क्षेति हुन नदिन प्रयास वजेटको व्यवस्था मिलाइ अगाडी वढिने छ ।
- मंगला गाउँपालिका क्षेत्रको विकास प्रकृयालाई स्थानीय समुदायको सक्रिय सहभागितामा दिगो भौतिक पूर्वाधार विकासका संरचनाहरुलाई अगाडि बढाउने ।
- मंगला गाउँपालिकाको केन्द्र देखि सबै वडाहरुमा नमूना सडक निर्माण सहित हरेक टोलवस्तिलाई सडक सञ्जालमा जोड्ने,
- गाउँपालिकाको आन्तरिक आय बढाउनको लागि विद्यमान श्रोतको पहिचान गरी कर प्रणालीमा सवैको सहभागीताको लागी आव्हान गरीने छ ।
- कृषि, पशुपालन तथा वन क्षेत्रको विकासमा सहयोग गरी आय-आर्जनका क्रियाकलापहरु सृजना गर्दै पारिवारिक आम्दानीको वृद्धिमा टेवा पुर्याउने,
- वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनमा आम नागरिकलाई सचेत गर्दै दिगो व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग गर्ने,
- विद्यालयहरुलाई भौतिक पूर्वाधारको विकास सहित शैक्षिक गुणस्तरमा अभिवृद्धि गर्ने,
- यूवा, महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, दलित, अपाङ्गता भएका नागरिकहरुलाई सामाजिक समावेशीकरण तथा सशक्तिकरण गर्दै मुल प्रवाहीकारणमा टेवा पुऱ्याउने

- पर्या-पर्यटन विकासका लागि आधारभूत पूर्वाधारहरू तयार पार्ने,
- विभिन्न भाषा तथा संस्कृतिको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्ने,
- गाउँपालिकाको संस्थागत विकास र आम नागरिकहरूको क्षमता विकासका कार्यहरू सञ्चालन गर्ने,

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म चालु आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को वार्षिक योजना तर्जुमा, योजना/कार्यक्रम प्राथमिकिकरणका आधारहरू तथा प्रकृत्याका वारेमा संक्षिप्तमा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

(क) योजना तर्जुमाका आधारहरू:

- नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९ मा उल्लिखित स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकारको सूची,
- नेपालको संविधानमा उल्लिखित मौलिक हकहरू,
- नेपालको संविधान भाग ४ अन्तर्गतका राज्यका आर्थिक, सामाजिक विकास, प्राकृतिक श्रोतको उपयोग, वातावरण संरक्षण सम्बन्धि नीतिहरू, धारा ५९ को आर्थिक अधिकार, भाग १९ को आर्थिक कार्य प्रणाली,
- नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्यविस्तृतिकरणको प्रतिवेदन,
- संघीय तथा प्रदेश सरकारले अंगिकार गरेको र आवधिक योजनाले लिएका नीति तथा प्राथमिकताका क्षेत्रहरू,
- संघीय सरकारले अवलम्बन गरेका आर्थिक तथा वित्तीय नीतिहरू साथै मार्गदर्शनहरू,
- स्थानीय तहको आवधिक योजनाले तय गरेका प्राथमिकताहरू,
- नेपालले अन्तराष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिवद्धताहरू,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, गाउँपालिकाले हालसम्म बनाएका ऐन, नियम एवम् प्रचलित ऐन र नियमावलीका प्रावधानहरू,
- स्थानीय तहको आवधिक योजनाहरू, क्षेत्रगत नीति, रणनीति, योजना तथा अध्ययन प्रतिवेदनहरू,

- विकासका समसामयिक मुद्दाहरू जस्तै सामाजिक संरक्षण, दीगो विकास, जलवायु परिवर्तन र विपद् व्यवस्थापन, खाद्य तथा पोषण सुरक्षा, लैंगिक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास, बाल मैत्री स्थानीय शासन, वातावरण मैत्री स्थानीय शासन, पुर्ण सरसफाई, उर्जा संकट व्यवस्थापन लगाएतका अन्तर सम्बन्धित विषयहरू,
- स्थानीय तहको मध्यकालिन खर्च संरचना (MTEF) अनुरूप प्राथमिकतामा परेका कार्यक्रमहरू,
- स्थानीय तहले आवश्यक देखेका अन्य विषयहरू ।
चालु आ.व. मा योजना कार्यान्वयनका सिकाइ तथा उपलब्धीहरू ।

(ख) योजना/कार्यक्रम प्राथमिकिकरणका आधारहरू:

- विश्वमा फैलिरहेको कोभिड-१९को यो महामारीबाट नेपाल पनि अछुतो रहन सकेन यस सङ्कटको घडीमा केविड-१९ को रोकथाम नियन्त्रण व्यवस्थापनमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने
- आर्थिक विकास र गरिवी निवारणमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने
- उत्पादनमूलक र छिटो प्रतिफल दिने (ठूला आयोजनाहरूको हकमा बढिमा २ वर्ष भित्र सम्पन्न हुने),
- राजस्व परिचालनमा योगदान पुऱ्याउने
- कृषिमा आत्मनिर्भर हुन योगदान पुऱ्याउने
- सेवा प्रवाह, संस्थागत विकास र सुशासनमा योगदान पुऱ्याउने
- स्थानीय श्रोत साधनमा आधारित भई जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्ने,
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणमा अभिवृद्धि हुने,
- स्थानीय स्तरमा नै रोजगारी सृजना गर्न योगदान पुऱ्याउने
- दीगो विकास, वातावरण संरक्षण र विपद् व्यवस्थापनमा प्रत्यक्ष योगदान पुऱ्याउने
- समुदायलाई विपद् तथा जलवायु परिवर्तनको प्रभावबाट उत्थानशिल (Resilience) बनाउने,
- स्थान विशेषको संस्कृति र पहिचानको संरक्षण र प्रवर्धन गर्ने,
- स्थानीय तहको आवश्यकताका अन्य विषयहरू ।

(ग) वार्षिक बजेट तथा योजना तर्जुमाका प्रकृयाहरु:

- कार्यपालिकाले पेश गरेको नीति तथा कार्यक्रमको स्वीकृती,
- राजस्व परामर्श समितिको गठन तथा समितिले दिएका अगामी वर्षको लागि प्रस्तावित राजस्व/करका दरहरु, सुझाव तथा निष्कर्षहरु,
- श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले दिएका सुझाव तथा निष्कर्षहरु,
- बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिले उपलब्ध गराएका सुझाव, कार्यक्रम तथा निष्कर्षहरु,
- हरेक वडा समितिहरुले गाउँवस्ति र टोल टोलमा छलफल, छनौट तथा प्राथमिकिकरण गराई प्राप्त भएका कार्यक्रमहरु,
- गैर सरकारी संस्था तथा नीजि क्षेत्रको सहकार्यमा सम्पन्न हुने कार्यक्रमहरुको विवरण माग तथा छलफल,
- प्राप्त योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई विषयगत समितिहरुमा छलफल तथा प्राथमिकिकरण,
- समितिहरुबाट प्राप्त बजेट तथा योजना/कार्यक्रमहरुलाई मंगला गाउँ कार्यपालिकामा व्यापक छलफल तथा गाउँसभामा पेश हुनका लागि स्वीकृति ।

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

३. यस महत्वपूर्ण अवसरमा म सर्वप्रथम राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि नेपाली जनताले पटक-पटक गर्दै आएका ऐतिहासिक जन आन्दोलन, सशस्त्र सङ्घर्ष, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण एवं शहिदहरु तथा बेपत्ता र पीडित नागरिकहरु प्रति स्थानीय सरकारको तर्फबाट हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

४. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वय लाई प्रवर्द्धन गर्दै जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गरी सिंहदरवार गाउँमा आएको अनुभूति जनतालाई दिनुपर्ने अवसर, दायित्व र चुनौती हामिले स्विकार गर्दै आएको कुरा हामी सवैलाइ विदितै छ ।

५. आगामी आर्थिक वर्षको बजेट तर्जुमा गर्दा मैले यो वर्ष सम्म हासिल भएका उपलब्धिहरू संस्थागत गर्दै जनप्रतिनिधिमूलक लोकतान्त्रिक पद्धतिबाट नेपाली नागरिकले खोजेको सेवा, चाहेको विकास र परिकल्पना गरेको समतामूलक समाजको निर्माण गर्ने गालीबाट निर्देशित हुँदै समाजवाद उन्मुख उदीयमान गाउँपालिकाको रूपमा स्थापित गर्न यो बजेट केन्द्रित गरेको छु ।

६. बजेट तर्जुमा गर्दा मैले मूलतः नेपालको संविधान र कानूनहरू, नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट वक्तव्य, विनियोजन विधेयक, २०७८को सिद्धान्त र प्राथमिकता, निर्मित विविध कानूनहरू, गाउँकार्यपालिका निर्णयहरू तथा दीगो विकास लक्ष्यलाई मुख्य आधार बनाएको छु । साथै, विभिन्न क्षेत्रका सरोकारवालाबाट प्राप्त हुन आएका महत्वपूर्ण सुझावलाई समेत बजेट निर्माण गर्दा विशेष ध्यान दिएको छु ।

७. स्थानीय सरकारको आन्तरिक स्रोत, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँटलाई मूल आधार मानी यो बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेको छु । साथै, यस बजेटमा गाउँपालिकाको आफ्नो क्षेत्राधिकारभित्र कर तथा गैर कर राजस्व परिचालन र व्यवस्थापनलाई प्राथमिकतामा राखेको छु ।

८. अनुत्पादक तथा अनावश्यक खर्च घटाउने, पुँजीगत बजेटको अंश बढाउने र चालु खर्चलाई नियन्त्रण गर्दै मितव्ययिता ल्याउने गरी बजेट प्रस्ताव गरेको छु । साथै कार्यक्रमको छनौट, साधन स्रोतको बाँडफाँट र विनियोजनमा देखिने दोहोरोपनलाई न्यूनीकरण गर्न प्रशासनिक तथा प्राविधिक क्षमता, स्रोत तथा विनियोजनका बीचमा सन्तुलन कायम हुने गरी स्रोत व्यवस्थापन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु ।

९. समाजवाद उन्मुख अर्थतन्त्रको निर्माण, परिपूरक कानून तर्जुमा, भौतिक पूर्वाधारको निर्माण र व्यवस्थापन, आन्तरिक स्रोतको आधार विस्तार, उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि, आयोजनाको प्राथमिकीकरण, असल शासन प्रवर्द्धन र अन्तरसरकारी समन्वय हाम्रो सरकारको प्रमुख चुनौती रहेको छन् ।

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म चालु आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को आय व्ययको यथार्थ स्थिति प्रस्तुत गर्न चाहन्छु

१०. चालु आर्थिक वर्षमा रु ५६ लाख ५० हजार राजस्व परिचालन हुने अनुमान रहेकोमा चालु आर्थिक वर्षको वैशाख मसान्त सम्म अनुमानित आन्तरिक आयको ९२.४० प्रतिशतले रु ५२ लाख २० हजार २ सय २६ रुपैया राजस्व संकलन भएको छ । कोभिड १९ को संक्रमण दोस्रो लहरमा भएको वन्दा वन्दी लकडाउको असरमा समेत राजस्व सकलन प्रभावकारी रूपमा कार्यन्वयन भएको छ । त्यसैगरी चालु आर्थिक वर्षको ज्येष्ठ मसान्त सम्म नेपाल सरकारबाट वित्तीय समानीकरण अनुदानबापत रु ६ करोड १ लाख संघीय राजस्व बाँडफाँडबाट रु ४ करोड ५ लाख ४५ हजार ३ सय ९२ रुपैया प्राप्त भएको छ । संघीय सम्पुरक पूजीगत अनुदान वाट रु १ करोड ६७ लाख रुपैया आय प्राप्त भएको छ । त्यस्तै प्रदेश वित्तीय समानीकरण अनुदान बापत रु. १ करोड २० लाख ६१ हजार आय प्राप्त भएको छ । प्रदेश राजस्व बाँडफाँड बाट प्राप्त हुने आय ४० लाख ५१ हजार ३ सय ६७ रुपैयाँ प्राप्त हुन आएको छ । प्रदेश ससत अनुदान वाट प्राप्त रकम रु १ करोड प्राप्त हुन आएको छ । प्रदेश सम्पुरक अनुदान वाट रु ५० लाख प्राप्त हुन आएको छ । विभिन्न कार्यक्रम बापत सुचना प्रविधी अधिकृत तलव भत्ता बापको रकम संघिय सरकार अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण वाट रु २ लाख १५ हजार ९सय ३० रुपया मात्र प्राप्त भएको छ । संघिय सरकार वाट कोरना रोकथाम नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको लागी रु १० लाख तथा प्रदेश सरकार वाट रु ५ लाख रुपैयाँ प्राप्त भएको छ ।

११. चालु आर्थिक वर्षको सशर्त अनुदान तर्फ रु १९ करोड ७३ लाख १४ हजार ३ सय ५० रुपैया प्राप्त भएको छ । त्यस्तै सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापत रु ७ करोड ४ लाख २१ हजार रुपैया प्राप्त भएको छ ।

१२. अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँडका अतिरिक्त झोलुङ्गे पुल निर्माण तर्फ रु १८ लाख, स्थानीय पूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रम तर्फ रु ६८ लाख , प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तर्फ रु ९९ लाख प्रदेश सामाजिक विकास मन्त्रालय तर्फ रु २२ लाख प्राप्त भएको छ ।

१३. चालु आर्थिक वर्ष २०७७/७८को ज्येष्ठ मसान्त सम्म चालु खर्च करिव रु १३ करोड ५६ लाख ८२ हजार २ सय १६ रुपैया तथा पूँजीगत खर्च रु ९ करोड ५१ लाख ५० हजार ४ सय ९० मात्र गरी २३ करोड ८ लाख ३२ हजार ७ सय ६ रुपैयाँ व्यय भएको छ । आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को राजस्व र व्ययको यथार्थ विवरण , ज्येष्ठ मसान्त

सम्मको आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को आय तथा व्यय विवरण तथा संशोधित अनुमान र आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को अनुमानित आयव्ययको विवरण अनुसूचीहरूमा उल्लेख गरेको छु ।

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म क्षेत्रगत रूपमा आगामी वर्ष २०७८/७९ को बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सडक पूर्वाधार भौगोलिक आवद्धता कायम गर्न, कृषि तथा उद्योग व्यवसायको विकास गर्न, जनजीवन सहज गर्न र उच्च आर्थिक वृद्धि हासिल गर्न सघाउ पुग्ने गरी ग्रामिण सडक निर्माण तथा स्तोरन्नतिको लागि पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सडक तर्फ रु. १० करोड १८ लाख विनियोजन गरेको छु । वडागत रूपमा विनियोजन गरीएका योजनाहरू यसै साथ पेश गरेको छु । अब म गाउँपालिका स्तरबाट विनियोजन गरीएका योजनाहरूको नाम र बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु

सि.न	विवरण	वडा	रकम
१	पुल्चोक कुर्सिम्ला टिकावाङ्क मोटर वाटो	५	४० लाख
२	पखेर पिङ्गो मोटर वाटो	३	१५ लाख
३	साम्टुड टुनिवोट झाँक्रीपानी मोटरवाटो स्तरउन्नति	३,४	१० लाख
४	वावियाचौर तराखेत हिदी	१,२	२२ लाख
५	सिमलचौर डडुवा मोटरवाटो स्तरउन्नती	२	१८ लाख
६	हाँडेभिर सरक्षण	५	१३ लाख
७	मंगला संग्राहलय	२	२२ लाख
८	मंगला इन्द्रेणी पार्क	२	२२ लाख
९	घट्टेखोला ठेउलेनी काप्रा कृषि सडक	१	४ लाख
१०	धापुङ्क सिर्फु सडक निर्माण	४	२२ लाख
११	मंगला शिक्षा क्याम्पस अनुदान	२	८ लाख
१२	कृषक राहात कोष		५ लाख
१३	खेलकुद सामाग्री खरिद, खेल संचालन र पूर्वाधार निर्माण		१० लाख
१४	प्राविधीक धारका विपन्न विद्यार्थीलाइ छात्रा वृद्धि		३ लाख
१५	पुल्चोक गहते नेटा झाँक्रीपानी पदमार्ग	५	५ लाख
१६	सिमलचौर लामो छहरा पदमार्ग	२	३ लाख

१७	मगला शिक्षा क्याम्पस पुर्वाधार निर्माण मगला	२	५ लाख
१८	गाउँपालिका हरित अभियान तथा भुवनोट र जलधार संरक्षण कार्यक्रम	२	५ लाख
१९	विपत व्यवस्थापन कोष		२८ लाख
२०	पोक-सातबिसे-ज्यामिरे-तोरीडाँडा-खस्रुपानी- ३ नं. वडा कार्यालय हुँदै ४ नं. वडा कार्यालय जोड्ने नमूना सडक मर्मत तथा स्तरोन्नती क्रमागत सम्पुरक	३,४,५	१ करोड ३९ लाख
२१	मगला मा.वि प्राविधिक कृषिधारको लागी	२	६ लाख
२२	शिक्षा		१ करोड ९२ लाख ८० हजार
२३	पशु कृषि		८० लाख
२४	सम्पुरक		७० लाख
२५	मर्मत सम्भार कोष		२५ लाख
२६	जग्गा व्यवस्थापन		१ करोड
२७	जालि तथा पाइप खरीद		२८ लाख
२८	मंगला युवा क्लव खेल मैदान वावियाचौर		५ लाख
२९	वडा न १		७० लाख
३०	वडा न २		९० लाख
३१	वडा न ३		६० लाख
३२	वडा न ४		४० लाख
३३	वडा न ५		८० लाख
३४	कार्यक्रम खर्च		२५ लाख ८० हजार
३५	लैङ्गिक समावेशि कार्यक्रम खर्च		१० लाख
३६	चालु खर्च कार्यालय		६ करोड २ लाख २५ हजार
३७	पुजीगत खर्च कार्यालय सेवा		५५ लाख
३८	तिनचुले मोटर वाटो निर्माण	५	५ लाख
३९	कोभिड		४८ लाख
४०	वावियाचौर बजार फोहोर मैला व्यवस्थापन	२	५ लाख
४१	सवारीसाधन खरीद		२५ लाख
४२	अध्यक्ष संग राहत उद्धार तथा विपद् व्यवस्थापन कार्यक्रम		४ लाख ५० हजार
४३	महिला संग उपाध्यक्ष कार्यक्रम		५ लाख

४४	वाहन पँधेरा मुल संरक्षण		२ लाख
४५	भैपरी आउने खर्च शिर्षक		२१ लाख ५० हजार

सामाजीक विकास

सामाजीक विकास तर्फ रु. ३ करोड ३० लाख रुपैया विनियोजन गरेको छु

१४. विद्यालय, युवा क्लव लगाएत विभिन्न संघ संस्थाहरुको भवन निर्माण तथा मर्मत सम्भार र समग्र खेलकुद विकासको लागि रकम रु २९ लाख ५० हजार तथा विद्यालय विभिन्न कार्यक्रम को लागि रकम रु. १ करोड ९२ लाख ८० हजार रुपैयाँ विनियोजन गरेको छु ।

सिंचाइ तथा खानेपानी

१५. स्वच्छ खानेपानी नपुगेको गाउँवस्तीमा खानेपानी पुर्याउने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै एक घर एक धारा कार्यक्रमलाई समेत अगाडि बढाउने व्यवस्था गरेकोछु साथै कृषि व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्दै उत्पादकत्व वृद्धिका लागि सिंचाइ व्यवस्थालाई व्यवस्थित गर्नका लागि वडा स्तरको मागमा आधारित योजनाका लागि खानेपानी तथा सिंचाइ पुर्वाधार विकास क्षेत्रका लागि रकम रु. ७१ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

१६. संघीय र प्रदेश सरकार संग समन्वय गरि आवश्यक बजेट समपुरक कोषवाट सह लगानी गर्नेको लागि सम्पूरक रकम रु २ करोड ९ लाख व्यवस्था मिलाएको छु ।

शहरी विकास

१७. आधुनिक सभ्यताको मानक नै सुविधायुक्त शहर भएको तथा स्थानिय सरकारको विकासको स्वरुप शहरी पूर्वाधारबाटै प्रतिविम्बित हुने यथार्थतालाई ध्यान दिदै विभिन्न वडामा माग वमोजिमको बजेट तथा वावियाचौर बजार फोहोरमैला व्यवथापन तथा हरित अभियान योजनाको लागि रु ५ लाख समेत भवन तथा अन्य पुर्वाधार निर्माण गरी रकम रु. २ करोड १ लाख विनियोजन गरेको छु ।

पर्यटन

१८. गाउँपालिका भित्रका ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, धार्मिक, पुरातात्विक र प्राकृतिक सम्पदाहरूको पहिचान, संरक्षण, प्रवर्द्धन एवं प्रचार प्रसार मार्फत स्थानीय अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण आधारको रूपमा पर्यावरण अनुकूल पर्यटन उद्योगको विकास गर्न पर्यटकलाई अतिथिको रूपमा सम्मान गर्ने अतिथिदेवो भवः अभियानलाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सग आवद्ध गरी निर्माण गरीने छ सो प्रयोजनका लागि रकम रु. ८ लाख रुपैया मात्र विनियोजन गरेकोछु ।

१९. उच्च आर्थिक वृद्धि, उत्पादकत्व रोजगारी र आयको वितरणलाई तत्काल टेवा पुर्याउने पर्यटन क्षेत्रको विकासलाई मैले जोड दिएको छु । मंगला गाउँपालिकालाई आकर्षक, मनोरम र साहसिक पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा पहिचान स्थापित गराउने टोड्के, झाँक्रीपानी, चिनाकोट र चाँगा, लगायतको व्यापक प्रचारप्रसार तथा व्यवस्थापन गरिनेछ । सिमलचौर लामो छहरा खानिगाउ पुर्णगाउ टोड्के पर्यटन पदमार्गको निर्माणको लागि रकम रु ३ लाख विनियोजन गरेको छु । पुलचोक गहँते झाँक्रीपानी पर्यटन पदमार्ग निर्माणका लागि ५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

कृषि/पशु क्षेत्र

२०. नागरिकको खाद्य अधिकार सुरक्षित गर्दै गरिवीको अन्त्य स्वदेश तथा विदेशमा रही रोजगारी गुमाएका व्यक्तीहरूको रोजगारीके सुनिश्चितता तथा कृषिमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका बनाइ ठुलो संख्यामा रहेका कृषक परिवारको आयस्तर वृद्धि गर्न तथा सवल अर्थतन्त्रको निर्माण गर्न कृषिको आधुनिकीकरण, विशिष्टीकरण र व्यवसायीकरण प्रविधी मैत्री पुर्वाधार सहीतको कृषि पेशा बनाउन जरुरी छ । यसका लागि उन्नत बीउविजन, मलखादको व्यवस्था, कृषि सामाग्री सहयोग, पशुपालन व्यवसायका लागि उन्नत जातको नश्ल सुधार र उच्च मूल्यका बालीको विकास प्रविधी मैत्री पुर्वाधार विकास गर्न रकम रु. ९९ लाख ५० हजार बजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

सहकारी

२१. गाउँपालिका क्षेत्रमा कार्यक्षेत्र रहेका उत्पादन तथा सेवामुलक सहकारी संस्थानहरू र वित्तिय क्षेत्रको सुदृढीकरण साथै खोलौ वैक खाता भन्ने अवधारण कान्वयनको लागि जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरीने छ साथै सहकारी क्षेत्रको नियमन र पुँजी परिचालनको

माध्यमबाट सहकारी क्षेत्रलाई वित्तीय उत्प्रेरकका रूपमा विकास गरी स्थानीय अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण स्तम्भको रूपमा विकास गरी सहकारीहरूको प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालनको लागी रकम रु. ३ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

वन,वातावरण र विपद व्यवस्थापन

२२. यस संकटको घडीमा केविड १९ को नियन्त्रण संक्रमणको न्युनिकरण व्यवस्थापन को लागी रकम रु ४८ लाख मंगला कोरोना प्रकोप कोषमा जम्मा गरीने छ

२३. जनसाधारणमा वातावरणीय स्वच्छता सम्बन्धी चेतना बढाई भौतिक विकासबाट वातावरणमा पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनीकरण गर्दै वन, वन्यजन्तु, पंक्षी, वनस्पति तथा जैविक विविधताको संरक्षण, संवर्द्धन र दिगो उपयोग सम्बन्धी कार्यक्रमका कार्यविधि समेत पेश गरी कार्यन्वयनको लागी शुसासन तथा अन्तर सम्बन्धीत क्षेत्र समेतका लागी रकम रु. २८ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२४. मंगला गाउँपालिकाको असहाय, सहाराविहिन बालबालिका र असाध्य रोग (मुटु, मृगौला, क्यान्सर, एच आइ भी एड्स आदि) लागेको प्रमाणित भएको नागरिकका लागि अध्यक्ष संग सहायता कार्यक्रम संचालन साथै प्राकृतिक प्रकोपको मर्मलाई जुधेर हैन, बुझेर काम गरेमा मात्र विपदको नियन्त्रण तथा न्यूनीकरणमा ठूलो सहयोग पुग्दछ भन्ने अवधारणालाई मध्यनजर गरि अध्यक्ष संग राहत उद्धार तथा विपद् व्यवस्थापन कार्यक्रमका लागि रु ४ लाख ५० हजार बजेट विनीयोजन गरेको छु ।

शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

२५. आगामी आर्थिक वर्षको बजेट विनियोजन गर्दा मैले सामाजिक रूपान्तरण र आर्थिक विकासको आधारशिला रहेको शिक्षाको विकासमा सर्वोपरी जोड दिएको छु । शिक्षालाई प्राविधिक, व्यवसायिक तथा रोजगारमूलक बनाउँदै सक्षम, नैतिक एवं राष्ट्रिय हितप्रति समर्पित जनशक्ति निर्माण गर्न आवश्यक बजेट मिलाएको छु ।

२६. सून्य दरबन्दी भएका विद्यालयमा लागत सहभागितको आधारमा शिक्षक अनुदान दिने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु । शिक्षण सहयोग अनुदान प्रदान गरीएको विद्यालयमा यस बर्ष समेत अनुदान थपहुने ब्यबस्था गरेको छु । शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा शिक्षक स्थानान्तरण र ब्यबस्थापन लाई निरन्तर गरिने ब्यबस्था मिलाएको छु । अत्यन्त न्युन

विद्यार्थी भएको विद्यालयलाई नजिकको विद्यालयमा समायोजन गर्न समुदायलाई प्रोत्साहन गरिने छ ठुला विद्यालयहरूलाई आवासिय विद्यालयको रूपमा विकास गर्ने नितीलाई कार्यान्वयनमा ल्याउने प्रबन्ध मिलाएको छु । यसका लागि रु ३६ लाख विनयोजन गरेको छु ।

२७. सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिको लागि विद्यालयमा विद्यालय पुस्तालय स्थापना, शिक्षणमा सूचना तथा संचार प्रविधिको प्रयोग, विज्ञान प्रयोगशालाको स्थापना जस्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने दिएको छु । उपरोक्त कार्यक्रम ससर्त अनुदान र वित्तिय समानिकरण दुबै बाट हुने प्रबन्ध गरेको छु ।

२८. ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको बौद्धिक विकासमा पोषणको महत्वपूर्ण भूमिका हुने भएकोले अध्यक्ष संग बालबालिका कार्यक्रम संग आवद्ध गरि प्रारम्भिक बालविकास केन्द्रमा अध्ययन गर्ने बालबालिकाहरूलाई विद्यालय मार्फत प्रदान गरिने दिवा खाजाका अतिरिक्त दैनिक १ गिलास दुध उपलब्ध गराउने ब्यबस्था गरेको छु ।

२९. सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक ब्यबस्थापन सुधार गरि सामुदायिक विद्यालय प्रति अभिभावकको विश्वास बृद्धि गर्न आवश्यक देखिएको छ । विद्यालय ब्यबस्थापन समिति तथा प्रधानाध्यापकहरूको सवले नेतृत्व र ब्यबस्थापकिय क्षमता बाट नै विद्यालयका सबलिकरण हुनेमा दुइमत छैन । त्यसैले प्रधानाध्यापक वि ब्यस अध्यक्षलाई नेतृत्व र ब्यबस्थापकिय क्षमता विकास तालिम को ब्यबस्था गरेको छु । प्रधानाध्यापकलाई प्रोत्साहन भत्ताको लागि बजेट ब्यबस्था गरेको छु ।

३०. शिक्षकले प्रधानाध्यापक र प्रधानाध्यापकले गाउँपालिका संग कार्य सम्पादादन करार गर्ने प्रबन्ध मिलाएको छु । राम्रो कार्य सम्पादन गर्ने शिक्षक विद्यालय र विद्यार्थीलाई पुरस्कृत गर्न बजेटको ब्यबस्था गरेको छु ।

३१. विद्यालय संरचना निर्माण गर्दा बालमैत्री संरचना निर्माणमा जोड दिइने छ । कक्षा ६ देखि १२ सम्म अध्ययन गर्ने छात्राहरूलाई निशुल्क सेनेटरी प्याड वितरणको ब्यबस्थालाई प्रभावकारी बनाइने छ ।

३२. राष्ट्रिय पाठ्यक्रम प्रारूप २०७६ ले गरेको ब्यबस्था बमोजिम कक्षा १—८ सम्मको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी क्रमश लागु गरिने छ । कक्षा १— ३ सम्मको स्थानीय विषयको पाठ्यपुस्तक तयार गरी विद्यालयमा निशुल्क वितरण गरिने छ ।

३३. विद्यालयलाई आवधिक योजना निर्माण र अद्यावधिक गर्न अनिवार्य गरिने छ । योजना निर्माण गर्न कठिनाई भएका विद्यालयहरूलाई विद्यालय सुधार योजना निर्माण गर्न प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराइने छ ।

३४. शैक्षिक सुशासन र प्रबर्धनका लागि जनप्रतिनिधी, कर्मचारी तथा विज्ञ शिक्षकहरूको समूह बनाई विद्यालयको सामुहिक सुपरीबेक्षण र पेशागत सहयोग उपलब्ध गराउने ब्यबस्था मिलाईने छ । पालिका स्तरीय विज्ञ शिक्षकहरूको रोष्टर तयार गरि शिक्षकहरूलाई पेशागत सहयोग उपलब्ध गराउने प्रबन्ध गरेको छु ।

३५. हरेक विद्यालयमा इन्टरनेटको पहुँच पुर्याउन आवश्यक ब्यबस्था मिलाइने छ । विद्यालयमा सूचना तथा संचार प्रविधिको आवश्यक ब्यबस्था सहित शिक्षक तथा विद्यार्थीलाई प्रविधी मैत्री बनाई आपतकालिन अबस्था र संकट पूर्ण घडिमा समेत बैकल्पिक माध्यमबाट सिकाई सहजीकरण गर्न शिक्षकलाई तयारी र क्षमता विकास कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । मंगला मा वि को अगुवाइमा गाउँपालिकामा अन्तरगतको सामुदायिक पुस्तकालय स्थापनामा लागत साझेदारीको आधारमा हुने गरी आवश्यक बजेट ब्यबस्था गरेको छु ।

३६. विद्यालयको समग्र विकासमा गाउँपालिका अर्धक्षय शैक्षिक सुधार कार्यक्रम मार्फत विद्यालयको क्षमता विकास, सूचना तथा संचार प्रविधिको प्रयोग स्मार्ट स्कुल सामुदायिक पुस्तकालय स्थापना लगायतका कार्यक्रम मार्फत सामुदायिक विद्यालयको सुदृढिकरण गर्ने प्रबन्ध गरेको छु ।

३७. न्युन बेतनभोगी प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रमा कार्यरत शिक्षकहरू र विद्यालय कर्मचारीहरूको न्यूनतम पारिश्रमिकमा रु १५००० बनाउने गरी नेपाल सरकारले बजेट बक्तव्य मार्फत घोषणा गरे बमोजिम यस गाउँपालिकामा कार्यरत बालविकास केन्द्रका शिक्षक र विद्यालय कर्मचारीहरूको न्यूनतम पारिश्रमिक रु १५०००। हुने गरी रु ८४

लाख विनियोजन गरेको छु । न्यूनतम पारीश्रमिकको ब्यबस्थालाई स्थानीय सरलकारले पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याउने छ ।

३८. शिक्षक तथा विद्यार्थीहरुमा लुकेको प्रतिभा पहिचान प्रोत्साहन गर्न प्रतिभा पहिचान कार्यक्रमका लागि बजेट को ब्यबस्था गरेको छु ।

३९. योग गरौं स्वस्थ रहौं भन्ने नाराका साथ गाउँपालिका स्तरमा योगाभ्यास कक्षा सञ्चालन गरिनेछ । साथै विद्यालय तहमा योग शिक्षा सञ्चालन गर्न शिक्षक तथा विद्यार्थीलाई प्रोत्साहन गर्ने निति लिइनेछ ।

४०. मंगला शिक्षा क्याम्पस पुर्वाधार निर्माणको लागि रु ५लाख विनियोजन गरेको छु ।

४१. मंगला मा.विमा सञ्चालीत प्राविधीक धारको कक्षा सञ्चालन तथा व्यवस्थापनको लागि रु ६ लाख अनुदानको लागि वजेट व्यवस्था गरेको छु ।

स्वास्थ्य

४२. केभिड-१९ को नियन्त्रण संक्रमणको न्युनिकरण व्यवस्थापनमा सम्लग्न स्वास्थ्यकर्मी स्वयम सेवीका तथा अन्य कर्मचारीहरुको लागि प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्थाको लागि आवश्यक वजेट विनीयोजन गरेको छु ।

४३. विकासको साध्य र साधन दुवै नागरिक नै भएकाले सबै नागरिकलाई स्वस्थ बनाई उत्पादकत्व अभिवृद्धि गर्न र सवल मानव पुँजी निर्माण गर्न स्वास्थ्य क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकता दिई आवश्यक वजेट रु ३७ लाख ५० हजार रुपैया विनियोजन गरेको छु ।

४४. समाजमा पछि परेको वर्ग महिला, दलित, जनजाति, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक अपाङ्गता भएका ब्यक्तिलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइने छ । महिला शसक्तीकरण, सुरक्षित गर्भपतन र प्रजनन स्वास्थ्य तथा सरसफाइ बालबालिकाको पोषणमा सुधार जस्ता महिला लक्षीत कार्यक्रमलाई महिला सग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सग आवद्ध गरीने छ । गाउँपालिका भित्रका स्वास्थ्य सँस्थामा सुत्केरीहुने आमा हरुका लागि उपाध्यक्ष उपाहार कार्यक्रम मार्फत प्रोत्साहान गरीने छ । बालविलकाको लागि पोषण सुधार कार्यक्रम ल्याइ आ व ०७८।०७९ लाई वृहत स्वास्थ्य सचेतना वर्षको रुपमा घोषणा गर्दै महिला संग उपाध्यक्ष कार्यक्रमका लागि रु ५ लाख बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

४५. गाउँपालिका भित्रका स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाबाट प्रदान गर्न तोकिएका आधारभूत स्वास्थ्य सेवा भरपर्दो, सर्वसुलभ र गुणस्तरीय बनाउन औषधि खरिद तथा पोषण सुधार कार्यक्रमका लागि रु १३ लाख विनियोजन गरेको छु ।

४६. योग गरौं स्वास्थ्य रहौं स्वास्थ्य हाम्रो जिवन भन्ने नाराका साथ सुरु गरीएको गाउँपालिका स्तरीय कार्यक्रमको प्रभावकारी सञ्चालनको लागि योग कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम लाई प्रभावकारीता ल्याउन व्यवस्था मिलाएको छु ।

सामाजिक संरक्षण र नागरिक संरक्षण

४७. आर्थिक र सामाजिक रूपमा जोखिममा रहेका नागरिकलाई सुरक्षा प्रदान गर्न तथा सभ्य र लोककल्याणकारी शासन व्यवस्था मार्फत मर्यादित जीवन र सुरक्षित भविष्यका लागि सामाजिक सुरक्षा आवश्यक भएकाले यसलाई स्थानीय सरकारले समेत विशेष चासोका साथ लिनेछ ।

४८. आधारभूत सामाजिक संरक्षणका सेवा सुविधाहरूमा सबै नागरिकहरूको पहुँचबाट सबल समाज निर्माण गर्न सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाईरहेका विपन्न नागरिक लाई सम्मान तथा वस्तुगत सहायता वितरण, सुकुम्वासी व्यवस्थापन, विपन्न कृषक प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम लगायतका कार्यक्रम संचालन गरी हाम्रो सरकारको जनता माझ वलियो उपस्थिति देखाउन गाउँपालिकाले सामाजिक संरक्षण, सुरक्षा तथा वचाउ कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४९. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा जेष्ठ नागरिकका लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गर्न रकम रु. १० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

संस्कृति

५०. स्वस्थ र सभ्य संस्कृतिको विकास गरी सामाजिक सु सम्बन्धमा आधारित समाजको निर्माण गर्न धर्म, संस्कृति, संस्कार, प्रथा, परम्परा, प्रचलन वा अन्य कुनै पनि आधारमा हुने सबै प्रकारका विभेद, शोषण र अन्यायको अन्त्य गरी सभ्य र समतामूलक समाजको निर्माण गरिनेछ ।

५१. गाउँपालिका भित्र रहेका प्राचीनकला, साहित्य र संस्कृति विशिष्ट पहिचानका रूपमा रहेका छन् । यसर्थ सामाजिक र सांस्कृतिक रूपले हाम्रो समाज जीवित संग्रहालय हो । त्यसैले संस्कृतिको साझा सुन्दर फुलवारीको रूपमा रहेको हाम्रो समाजको तस्विर झल्काउन र अन्तर संस्कृतिको सम्मान गर्न गाउँपालिका केन्द्रमा सांस्कृतिक संग्रहालय पुर्वाधार र मंगला इन्द्रेणी पार्क निर्माण सम्पन्न गर्नका लागि रु. ४४ लाख विनियोजन गरेको छु ।

५२. पर्यटन पुर्वाधार निर्माण तथा विकासका लागि भाइवाड सल्यान भर्जुला उपल्लो हिदी हुदै गिद्धेदेउराली मालिका जोड्ने मोटरवाटोको निर्माण कार्य अघिवढाउनका लागि बाँकी भागको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

५३. मंगला-२ को रणवाड दरुड खानुडखोला हुदै मालिका गापाको उपल्लो दुखु जोड्ने मोटरवाटोको सम्भाव्यता अध्ययन गरि निर्माण कार्य अगाडि वढाइनेछ ।

सुशासन र सार्वजनिक सेवा प्रवाह

५४. शासकीय स्वच्छता र सुशासन प्रवर्दनलाई प्राथमिकतामा राखी सबै क्षेत्रमा सदाचार पद्धति अवलम्बन गर्नको लागि आ.व ०७८/७९ मा ८० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५५. सार्वजनिक प्रशासनको कार्य संस्कृतिमा आमूल परिवर्तन गरी संघीय शासन प्रणाली अनुरूपको सोच र कार्य शैलीको विकास गरिनेछ । सार्वजनिक पदाधिकारीहरुको जवाफदेहिता सुनिश्चित गर्ने तालिम तथा अन्य कार्यक्रमको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरीएको छु ।

५६. कर्मचारी तथा शिक्षकहरुको गाउँपालिका भित्र सरुवा, पुरस्कार, सजाय, वृत्ति विकास र क्षमता अभिवृद्धिको अवसरलाई कार्यसम्पादनमा आधारित बनाइनेछ ।

५७. आ.व ०७७/०७८ वाट कार्यान्वयनमा आएरहेको अवकास पछिको सुविधा सुनिश्चितताको लागि कर्मचारीहरुको हितलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी कल्याण कोष स्थापना गरी बजेटको सुनिश्चितता गर्दै लगिएको छ । आगामी आर्थिक वर्षका लागि उत्कृष्ट उपभोक्ता समिती जनप्रतिनिधी कर्मचारी पुरस्कारका लागि रु १ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

५८. न्यायीक समितीको क्षमता विकास गरीनुको साथै न्यायीक कार्य सम्पादनलाई सहज सरल र प्रभावाकरी बनाउन कानुनी साक्षरता, मेलमिलाप लगाएतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि रु. ५ लाख रुपैयाँ विनियोजन गरेकोछु ।

५९. खेलाडीहरू राष्ट्रका गौरव, ईज्जत र प्रतिष्ठा भएकोले मंगला गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका आम खेलप्रेमी यूवाहरूलाई गोलबद्ध गर्दै उनीहरूको चाहना र आवश्यकता अनुसारको खेलकुद र यस सँग सम्बद्धसवै पक्षको विकास, विस्तार एवम् व्यवस्थापन गर्न लागि खेलकुद पूर्वाधार विकासका लागि रकम रु. ३४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेको छु ।

६०. स्वास्थ्य विमालाई सबै नागरिकहरूका लागि अनिवार्य गरिने छ । मंगला गाउँपालिका अन्तरगत बसोबास गर्ने अति विपन्न गरीव परिवारलाई निःशुल्क स्वास्थ्य विमाको व्यवस्था गर्नका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेकोछु ।

६१. आगामि आर्थिक बर्षको लागी संयुक्त लगानीमा आयोजना कार्यान्वयनका लागि पोक सातविसे वडा ३ देखि वडा ४ कार्यालयसम्मको मोटरवाटो को लागी रकम रु. १ करोड ३९ लाख समपुरक कोषको व्यवस्था गरेको छु ।

६२. वडा न १ सिम कोत्रवाड पैयुपाटा कुहु पुर्णगाउ हुदै टोड्के सम्मको मोटर वाटो को लागी रकम रु ४० लाख समपुरक कोषको व्यस्था गरेको छु

६३. अन्य सम्भावित संयुक्त लगानीमा आयोजना कार्यान्वयनका लागि रु ३० लाख सम्पूरक कोषको व्यवस्था मिलाएको छु ।

६४. मंगला गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका गरीव, विपन्न, जेहन्दार तथा पछाडि पारीएका / अति विपन्न परिवारका विद्यार्थीहरूका लागि शैक्षिक सामाग्री उपलब्ध गराउन र प्राविधिक शिक्षा हाँसिल गर्न छात्रवृति प्रदानका लागि दिइदै आएको छात्रा वृद्धि कार्यक्रम निन्तरताको लागी रकम रु. ४ लाख ५० हजार विनियोजन गरेकोछु ।

६५. कार्यालयको कामको चापको आधारमा कार्यालय समय बाहेक अतिरिक्त समय काम काज गर्ने कर्मचारीहरूलाई मासिक प्रोत्साहन भत्ताको लागी आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु साथै करार कर्मचारीको मासिक रु. २ हजार तलव वृद्धि गरेको छु ।

६६. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा आउन सक्ने सम्भावित समस्या योजना कार्यान्वयन गर्दा समयमा योजना सम्पन्न नभइ म्याद थप भएका योजना तथा कोरोना प्रकोपको कारण संघिय सरकारबाट हस्तांतरण हुने बजेटमा कमि आइ रकम अभाव भइ भुक्तानी नपुग हुन सक्ने सम्भावित योजनाहरुको भुक्तानीका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।

६७. बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दा आउन सक्ने सम्भावित समस्या समाधानको लागि भैपरि आउने पुर्वाधार विकासमा रकम रु. २० लाख र मर्मत सम्भारका लागि रकम रु. २५ लाख गरी कुल ४५ लाख विनियोजन गरेकोछु ।

६८. हस्तान्तरित भइ आउने सर्सत पछि थप भइ आउने योजनाहरुको कार्यान्वयन हस्तान्तरित भइ आए बमोजीम नै हुने गरी व्यवस्था मिलाएको छु ।

६९. नमुना विद्यालय घोषणा सग सगै भौतिक संरचना निर्माण को लागि संघिय सरकार हस्तान्तरित सर्सत अनुदानमा रकम विनियोजन भएको सम्मानित सभामा समक्ष जानकारी गर्दछु ।

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म बजेटमा उल्लिखित क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न आवश्यक पर्ने बजेट विनियोजन र स्रोत अनुमान प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

७०. आगामी आर्थिक वर्षका नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न सामाजिक सुरक्षा भत्ता बाहेक जम्मा रु ४२ करोड १८ लाख २५ हजार खर्च हुने अनुमान गरेकोछु । कुल विनियोजन मध्ये चालुतर्फ रु २१ करोड ५१ लाख ९९ हजार (५१.०१%) र पुँजीगततर्फ रु २० करोड ६६ लाख २६ हजार (४८.७९ %) रहेको छ ।

७१. आगामी आर्थिक वर्षको व्यय अनुमानको विवरण (उपशिर्षकगत तथा खर्च शीर्षकगत समेत) गाउँपालिकाको विनियोजन विधेयक, २०७८ संगै पेश गरेको छु । यस विवरणमा पदाधिकारी र कर्मचारी तलब भत्ता, पानी तथा विजुली महसुल, घर भाडा, करार सेवा शुल्क, सबै कार्यक्रम खर्च, औषधि व्यवस्थापन खर्च, राहत उद्धार खर्च, शैक्षिक संस्थालाई अनुदान

जस्ता प्रशासनिक प्रकृतिका चालु खर्चको लागि चालु खर्च शिर्षकमा रु ६ करोड २ लाख २५ हजार विनियोजन गरेको छ । जुन रकम कुल बजेटको २८.०३ प्रतिशत हुन आउँछ । आगामी वर्षको बजेटमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता समावेश गरिएको छैन ।

७२. आगामी आर्थिक वर्षका लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने स्रोतमध्ये नेपाल सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान रु ८ करोड ४७ लाख, संघिय सरकार पुजीगत सम्पुरक अनुदान वाट रु १ करोड ३९ लाख विषेश अनुदान वाट रु ९१ लाख प्राप्त हुने सिमा प्राप्त भएको छ । त्यसै गरी संघीय विभाज्य कोषबाट प्राप्त हुने राजश्व बाँडफाँड रु ६ करोड ३ लाख २५ हजार, सशर्त अनुदान रु. १९ करोड ७९ लाख, रुपैयाको सिमा प्राप्त भएको छ । प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान रु ९१ लाख, प्रदेश राजश्व बाँडफाँड रु ४३ लाख , प्रदेश सम्पुरक अनुदान रु १ करोड रुपैयाको सिमा प्राप्त भएको छ । आन्तरिक राजस्वबाट प्राप्त हुने रु ७५ लाख प्राप्त हुने अनुमान गरिएको छ । माथिको रकम व्यहोर्दा रु २ करोड ५० लाख न्यून रहनेछ । सो न्यून पूर्ति गर्न चालु आर्थिक वर्षको असार मसान्तसम्म खर्च भई बाँकी रहने अनुमानित नगद मौज्जात रु २ करोड ५० लाख उपयोग गरिनेछ ।

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म आर्थिक वर्ष २०७८/७९ को लागि राजस्वका नीति प्रस्तुत गर्न चाहन्छु,

७३. स्थानीय सरकारको क्षेत्रभिन्नका करको आधार फराकिलो पाउँदा आन्तरिक राजस्व वृद्धि गर्न कर तथा गैरकर राजस्वको अधिकतम परिचालन गर्ने नीति लिएकोछु ।

७४. कर तथा गैरकर राजस्व संकलनलाई प्रभावकारी बनाउन कानुनी तथा संस्थागत सुधार गरिनेछ । कर तथा गैरकरका दरलाई प्रगतिशील बनाई राजस्व परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु साथै कर सहभागिता वर्ष घोषणा गरीएको छ ।

७५. रोडा, ढुङ्गा, गिटी, बालुवा, लगायतका दहत्तर बहत्तर शुल्क, विज्ञापन कर र मनोरञ्जन कर स्थानीय तहबाट संकलन गरी ग-४-२ राजश्व बाँडफाँड खातामा जम्मा गरी ६० प्रतिशत स्थानीय तहमा राखी ४० प्रतिशत प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा हुने कानुनी व्यवस्था प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

७६. गाउँपालिका भित्रका व्यापारिक र व्यावसायिक प्रकृतिका मनोरञ्जनका महोत्सव, उत्सव तथा मेला आदिमा मनोरञ्जन करको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

७७. गाउँपालिका भित्रमा परिवर्तित करका दरहरू आर्थिक एन २०७८ यसै साथ पेश गरेको छु

७८. कर सम्बन्धी प्रस्ताव आर्थिक विधेयक, २०७८ यसै साथ प्रस्तुत गरेको छु। कर सम्बन्धी प्रस्ताव सम्वत २०७८ साल साउन १ गतेबाट लागू हुने व्यवस्था मिलाएको छु ।

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

यो बजेटको कार्यान्वयनमा नागरिक सहभागितालाई नागरिकको अधिकारको रूपमा स्थापित गरी स्वशासन र जनताद्वारा शासनको चरितार्थ गरी जनताप्रति पूर्ण जिम्मेवारपूर्वक भूमिका निर्वाह गर्ने कार्यमा मंगला गाउँपालिका पूर्ण प्रतिवद्ध छ ।

७९. यो बजेटको सफल कार्यान्वयनमा सबै पक्षको पूर्ण सहयोग रहने अपेक्षा गरेको छु । साथै मुलुक भित्र र बाहिर रहनु भएका सबै नेपालीलाई समृद्ध मंगला, सुखी मंगलावासी निर्माणको हाम्रो महान यात्रामा सहभागी हुन आब्हान गर्दछु ।

८०. उपरोक्तानुसारका योजना तथा कार्यक्रमहरू सफलतापूर्वक कार्यान्वयन भै पर्याप्त उपलब्धिहरू हासिल हुने अपेक्षा गरेको छु । अपेक्षित उपलब्धिहरूलाई समग्ररूपमा निम्न अनुसार उल्लेख गर्न चाहन्छु ।

- ❖ मंगला गाउँपालिका अन्तर्गतका भौतिक पूर्वाधार विकासमा स्थानीय समुदायले विकासको अपनत्व ग्रहण गर्न र दिगोपनाको लागि कम्तिमा १०-१५ % योगदान गरेका हुनेछन्,
- ❖ मंगला गाउँपालिका अन्तर्गतका हरेक गाउँवस्तिमा पुग्नको लागि ग्रामिण सडकको निर्माण तथा सडकको स्तरोन्नती भएको हुनेछ,
- ❖ गाउँपालिकाको आन्तरिक आय बढाउनको लागि विद्यमान श्रोतको पहिचान गरी व्यवस्थापन कार्यको शुरुवात हुनेछ,
- ❖ कृषि, पशुपालन तथा वन क्षेत्रबाट आय-आर्जन वृद्धि हुनेछ,

- ❖ एक वडा एक कृषि / पशु पकेट क्षेत्र कार्यक्रम घोषणा वाट मगला गाउँपालिका भित्रका युवा तथा जनशक्तिले पूर्ण रोजगारी प्राप्त गरी कृषिमा आत्म निर्भर गाउँपालिका हुने छ ।
- ❖ एक वडा एक बाल उद्यान निर्माण कार्यक्रमले बालबालिकामा सकारात्मक उर्जा को विकास हुनुको साथै स्वच्छ र भयरहित सुन्दर नमुना गाउँपालिका हुने छ ।
- ❖ वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनमा आम नागरिक सचेत भएर लाग्ने छन्,
- ❖ ४० विद्यालयहरू तथा शैक्षिक संस्थाहरूका भवन निर्माण, मर्मत, कोठा थप, पुस्तकालय व्यवस्थापन आदि कार्य सम्पन्न भै शैक्षिक गुणस्तरमा थप सुधार आउनेछ
- ❖ यूवा, महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू लगायतका नागरिकहरूको सहभागितामा बैठक/भेला सञ्चालन हुने, विकासका क्रियाकलापमा जनसहभागिता बृद्धि भई सामाजिक सद्भाव कायम राख्ने जस्ता सामाजिक क्रियाकलापहरू एकीकृत सामुदायिक भवनबाट सञ्चालन हुनेछन्,

माथि प्रस्तुत गरिए अनुसार आगामी आर्थिक वर्ष २०७८।२०७९ को आय तथा व्यय तर्फका योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न मिति २०७८।०३।१० गतेको गाउँ कार्यपालिकाको बैठकले पारित गरेका निम्न नीतिगत निर्णयहरू निर्णयार्थ पेश गर्दछु ।

१. संघीय सरकारबाट प्राप्त सशर्त अनुदान तर्फका बजेट कार्यक्रम र संघीय एवम् प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तीय समानीकरण, राजस्व बाँडफाँड तथा आन्तरिक आय (राजस्व र यस चालु वर्षको संचित हुने रकम समेत गरी) समेतबाट विनियोजन गरिएका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७३ अनुसार गाउँपालिका अध्यक्षलाई अधिकार दिने ।

२. उपभोक्ता समिति समावेशी, पदाधिकारी नदोहोरिने गरी एवम् अध्यक्ष, सचिव वा कोषाध्यक्ष पदहरूमा कम्तिमा १ जना महिला सदस्य रहने गरी ५ देखि १३ जना सदस्य हुने गरी गठन गर्ने । साथै उपभोक्ता समिति, वडा समिति र गाउँपालिका स्तरबाट समेत अनुगमन हुने गरी प्रचलित मान्यता कायमै राखी तोकिए अनुसार समिति गठन गरिनेछ । संघीय आर्थिक कार्यविधि नियमावली, २०६४ को दफा ९७ को उपदफा ५ बमोजिम द्विपक्षिय वा बहुपक्षिय सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा बाहेक उपभोक्ता समितिलाई बढीमा

२५ प्रतिशत पेशकी दिने तथा रु. ३ लाख भन्दा कमका योजनाहरूका लागि पेशकी नदिने तथा कामको प्रकृति र अवस्था हेरी वोल पत्रको माध्यम बाट योजनाको कार्य सञ्चालन गरीने गरी व्यवस्था मिलाएकोछु ।

३. काबु बाहिरको परिस्थितिमा बाहेक उपभोक्ता समितिले तोकिएको समयमा कार्य सम्पन्न नगरी म्याद थपको लागि अनुरोध गरेमा प्राविधिक प्रतिवेदनका साथै सम्बन्धित वडा समितिको निर्णय सहितको सिफारिसका आधारमा योजना अवधिमा १ पटक बढीमा २१ दिन सम्म म्याद थप्न सकिने ।

४. द्विपक्षिय वा बहुपक्षिय सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा बाहेक र क्रमागत योजना तथा कार्यक्रमहरू बाहेक टाई बिम पिल्लर ढलान सहितका घर अथवा कोठाहरूको निर्माण संरचनाका योजना तथा कार्यक्रमहरू चैत्र मसान्त सम्ममा मात्र सम्झौता गर्ने ।

श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, प्रमुख अतिथि ज्यू एवं गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

अन्तमा, यो बजेट तर्जुमाका लागि मार्गदर्शन गर्नुहुने गाउँपालिका अध्यक्ष, गाउँसभाका सदस्यहरू, विभिन्न राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, वैक वित्तिय सस्थान सहकारी क्षेत्र र नागरिक समाजका व्यक्तित्वहरू तथा पत्रकार जगतबाट प्राप्त सुझाव, सहयोग र सल्लाह दिनुहुने सबै प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । मंगला गाउँपालिकाको योजना तथा बजेट तर्जुमाको सन्दर्भमा अहोरात्र खटी सहयोग पुर्‍याउनु हुने मंगला गाउँपालिकाका श्रद्धेय अध्यक्ष ज्यू, वडा अध्यक्ष तथा सदस्यज्यूहरू प्रति विशेष आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । यसै गरी मंगला गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत श्री मनोहर ढुङ्गाना लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरू प्रति धन्यवाद दिन चाहन्छु । यस कार्यमा प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्ष रूपमा सहभागी हुनु भएका सम्पूर्ण नागरिकहरू प्रति समेत कृतज्ञता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद !

मंगला गाउँपालिका

अनुसूची १

सि.न	विषय गत सुचि	विनियोजन रकम रु
१	आर्थिक विकास	१३५५०००.००
२	सामाजिक विकास	३१२५००००.००
३	पूर्वाधार विकास	९००९५०००.००
४	शुसासन तथा अन्तर सम्बन्धीत क्षेत्र	८००००००.००
५	कार्य सञ्चालन तथा प्रशासनिक क्षेत्र	६०२२५०००.००
६	संघिय सरकार वाट हस्तान्तरित रकम सर्सत	१९७९०००००.००
७	सम्पूरक अनुदान प्रदेश	१०००००००.००
८	विषेश अनुदान सम्पूरक अनुदान संघिय सरकार	२३००००००.००
जम्मा रकम रु		४२१८२५०००.००